การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน
หมวด ๔

(๑) ความผิดอันยอมความได้
(๒) ความผิดลหุโทษ ตาม ป.อ. ม.๓๙๐, ๓๙๑, ๓๙๒, ๓๙๓, ๓๙๔, ๓๙๕ และ ๓๙๗ และความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดใน พ.ร.ฎ.
(๓) ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี ตามท้าย พ.ร.บ.นี้ (ป.อ. ม.๒๙๔ วรรคหนึ่ง, ๒๙๕, ๒๙๖, ๒๙๙ วรรคหนึ่ง, ๓๐๐ และ ๓๓๔)

พนักงานสอบสวน
แจ้งให้คู่กรณีทราบในโอกาสแรกว่า
มีสิทธิยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา (ม.๔๓)

ให้บันทึกการแจ้งดังกล่าวไว้ในบันทึกคำให้การผู้ต้องหา หรือบันทึกปากคำผู้เสียหาย และจัดทำบันทึกแจ้งสิทธิร้องขอให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาเป็นหลักฐานประกอบ (ระเบียบฯ ข้อ ๖ วรรคสอง)

คู่กรณีสมัครใจ และคดีไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล (ม.๔๔)

เมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง มีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา หากผู้ต้องหามิได้มีพฤติการณ์หลบหนี ไม่นำเรื่องการผัดฟ้อง ฝากขังและปล่อยชั่วคราวมาบังคับใช้ (ม.๔๐ วรรคสามและวรรคสี่)

การหยุดนับอายุความ
เมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกมีคำสั่ง
คำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาแล้ว
ให้หยุดนับอายุความในการดำเนินคดีอาญา และ
เมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง
มีคำสั่งให้ดำเนินคดีต่อไป
ให้นับอายุความในการดำเนินคดีต่อจากเวลานั้น
(ม.๔๐)

คู่กรณียื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา
ต่อพนักงานสอบสวน (ม.๔๔)

พนักงานสอบสวน มีความเห็นเสนอ
พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง (ม.๔๔)

พนักงานสอบสวนตรวจสอบคำร้อง
เมื่อคำร้องรายละเอียดครบถ้วน ให้ออกใบรับรอง
ให้แก่ผู้ยื่นคำร้อง พร้อมทำความเห็นเสนอ
พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง
ภายใน ๓ วันนับแต่วันที่รับคำร้อง (ระเบียบ ข้อฯ ๘)

พนักงานสอบสวนแจ้งคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยฯ
ให้คู่กรณีทุกฝ่ายทราบ พร้อมกำหนดวันเวลา
สถานที่ เพื่อให้คู่กรณีทุกฝ่ายเลือกและ
แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยต่อไป (ระเบียบฯ ข้อ ๑๐)

พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง เห็นว่าพฤติการณ์ของ
การกระทำความผิดไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบรุนแรง
ต่อสังคมโดยรวม ให้พิจารณามีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯ (ม.๔๔)

ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง
พิจารณาคำสั่งภายใน ๓ วัน
นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวน
(ระเบียบ ข้อฯ ๙)

กรณีพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง
ไม่อนุญาตให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา
ให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย
อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยยื่นต่อ
พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง
ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่ง
ดังกล่าว (พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทาง
ปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ม.๔๔)

ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการประชุมระหว่างคู่กรณีเพื่อเลือกและ
แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่พนักงานสอบสวน
ผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยฯ (ม.๔๙ + ระเบียบฯ ข้อ ๕)

การเลือกและแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยเป็นไปตาม ระเบียบ
ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการ
เลือกตั้งและแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ.๒๕๖๒

คู่กรณีไม่อาจตกลงเลือกผู้ไกล่เกลี่ยได้
ให้พนักงานสอบสวนเลือกและแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย
แล้วแจ้งให้ผู้ไกล่เกลี่ยและคู่กรณีทราบ
(ม.๔๙ + ระเบียบฯ ข้อ ๕ วรรคสอง)

พนักงานสอบสวนกำหนดนัดไกล่เกลี่ยฯ ครั้งแรก ภายใน ๗ วัน
นับแต่วันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย หากมีเหตุจำเป็นขยายได้อีกไม่เกิน ๗ วัน
(ม.๕๐ + ระเบียบฯ ข้อ ๑๑)

รวมระยะเวลา ๘๗ วัน

การไกล่เกลี่ยฯ ให้กระทำให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่กำหนดนัดไกล่เกลี่ยฯ
ครั้งแรก หากมีเหตุจำเป็นขอขยายได้ไม่เกิน ๓๐ วัน (ม.๕๕ + ระเบียบฯ ข้อ ๑๖)

ยุติการไกล่เกลี่ยฯ (ม.๕๘, ๕๙ และ ๖๐)

ผู้ไกล่เกลี่ยรายงานให้พนักงานสอบสวนทราบ
ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ยุติการไกล่เกลี่ยฯ (ม.๖๑)

พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง
มีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป (ม.๖๑ วรรคสอง)

คู่กรณีตกลงกันได้
ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกข้อตกลง
แล้วส่งให้พนักงานสอบสวน (ม.๕๗)

บันทึกข้อตกลงเป็น
ลายลักษณ์อักษร และ
ให้คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ย
ลงลายมือชื่อไว้
(ระเบียบฯ ข้อ ๑๘)

กรณีปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไม่ครบถ้วน

ผู้เสียหายพอใจ
(ม.๖๔ วรรคสอง)

ผู้เสียหายไม่พอใจ
(ม.๖๔ วรรคสอง)

คู่กรณีแจ้ง
พนักงานสอบสวน
(ม.๖๔ วรรคสอง)

คู่กรณีแจ้ง
พนักงานสอบสวน
(ม.๖๔ วรรคสอง)

พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง
มีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป (ม.๖๔ วรรคสอง)

กรณีปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงครบถ้วน คู่กรณีแจ้ง
พนักงานสอบสวนว่าได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงแล้ว
(ม.๖๔ + ระเบียบฯ ข้อ ๑๙)

พนักงานสอบสวนจัดทำบันทึกการปฏิบัติตามข้อตกลง
ส่งไปยังพนักงานอัยการ พร้อมด้วยสำนวนการสอบสวน
และเอกสารเกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาสั่งยุติคดี
(ม.๖๔ + ระเบียบฯ ข้อ ๑๙)

ระเบียบฯ ข้อ ๒๐ สำนวนการสอบสวน อย่างน้อยต้องประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้
(๑) หนังสือส่งสำนวนให้อัยการ
(๒) บันทึกปากคำผู้เสียหาย หรือคำให้การผู้ต้องหา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้แจ้งว่ามีสิทธิยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยฯ และบันทึกแจ้งสิทธิร้องขอให้ไกล่เกลี่ยฯ
(๓) รายงานการสอบสวนพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบว่า *<u>เห็นควรสั่งยุติคดี</u>* เนื่องจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯ เป็นผลสำเร็จ โดยคู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลง หรือพอใจในการปฏิบัติตามข้อตกลงแล้ว
(๔) บันทึกการปฏิบัติตามข้อตกลง

พนักงานอัยการมีคำสั่งยุติคดี
สิทธิคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ
(ม.๖๖ + ระเบียบฯ ข้อ ๒๒)

คดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท หากความผิดต่อกฎหมายที่เป็นบทหนักที่สุดสามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตาม พ.ร.บ.นี้ได้สำเร็จ ให้ถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดบทอื่นระงับไปด้วย แต่หากความผิดที่สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาได้สำเร็จ เป็นความผิดที่มีโทษเบากว่าหรือเบาที่สุด ไม่เป็นเหตุทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดที่มีโทษหนักกว่าหรือหนักที่สุดระงับไป (ม.๖๓)